

a i nad temi mora opazovalec strmeti. Postavljeno je bilo v štirih nadstropjih 49 metrov visoko; oblika je pakrog, ki meri 524 metrov v okrožju. Prostora je bilo za 87.000 ljudi. Koliko je poslopje stalo, ne dá se določiti, skoraj niti misliti ne. Po sto tisoč ljudi je je stavilo vsak dan v krvavem potu svojega obraza. Blizu 20.000 samo judovskih sužnjev je na leto zraven pomrlo zaradi trudapolnega dela. Gledališke igre so bile v njem grozovite. Kri je tekla v potokih. Pri prvi predstavi se je bojevalo 4000 levov in 2000 tigrov; nešteti pa so borilci (gladijatorji), ki so v divjem, nečloveškem boju ostudno morili drug drugega. Pozneje so metali krščanske mučenike zverinam, da so

jih raztrgale. Tla so pila kri nedolžnih, svetih bojevnikov za Kristusa. V starem Rimu ni razvalin, ki bi nas navdajale s tolikimi — žal! le otožnimi — spomini. A čudno, čudno! Colossej, v nebo kipeči velikan lepe umetnosti je pal — za vselej. — „Morituri te salutamus!“ „Mi, ki smo smrti posvečeni, te pozdravljamo!“ pozdravljali so v njem borilci cesarje, predno so se bojevali. Tako bi bil lahko vzklil tudi ves poganski Rim, zakaj le še malo časa se je veselil svoje slave. Toda niso slutili, da bo poleg njih groba in razvalin vstal drug rod z novimi, bolj plemenitimi idejami, ki bo prerodil svet, in v novem blestečem sijaju prerodil tudi lepo umetnost. (Dalje.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Dr. Jos. Vošnjaka zbrani dramatični in pripovedni spisi. III. zvezek. V Celji. 1894. Tiskal in založil Dragotin Hribar v Celji. 8°. Stranij 103. Cena 50 kr. Doktor Dragan. Drama v petih dejanjih. — Gledé na obliko tega zanimivega proizvoda bi rekli lahko skoro isto, kar smo rekli lani o „Lepi Vidi“. A snov naše drame je popolnoma različna. Dragan, nadarjen mladenič, pesniškega duha, si je pridobil pravdniško doktorstvo in deluje v pisarni odvetnika dr. Stremila. Izdal je tudi zvezek pesmij in ž njimi mnoge narodnjake navdušil, zlasti še blago deklico Miro, hčer profesorja Braniča. Slavoljubje in ognjevitost Draganova je upalila močan ogenj v mladem srcu. — V onem okraju volijo novega poslanca; poslanstvo ponudijo Draganu in ga tudi izvolijo, naročajoč mu razne stvari, zlasti še, da pridobi železnico. Kot poslanec deluje vneto in odločno. Minister pa predloži zakon, s katerim se nekoliko predrugači ustava. Le malo glasov mu nedostaje, zato izkuša pridobiti Dragana na svojo stran. Če tudi novi zakon krati pravice Slovencev, vendar pridobi Dragana uprav s tem, da mu ponudi železnico in da ga neka mlada baronica zaplete v svoje mreže. Dragan glasuje za predloge ministrove, s tem zataji svoj narod, pridobi pa volilcem železnico in samemu sebi 400 tisočakov. Začne razkošno živeti in šele za dve leti skliče volilce v shod. Očitajo mu izdajstvo in sebičnost, a on se brani. Ko pa pritrdi še njegov bivši učitelj in Mirin oče, da je Dragan izdal narod, zgrudi se duševno in telesno grozno potlačeni mož na tla in v nekaterih tednih mu konča srčna bolezen mlado, tako nadebudno, a nesrečno življenje. — Že ko smo čitali igro, prijemala nam je srce, ker se v mnogih prizorih dotika sedanjega našega

narodnega življenja in boja. Na odru bi imela — mislimo — prav zaradi tega odličen uspeh, če tudi ni tehnika brez graje. Zlasti baronica Katinka mora biti ravno tam in prav tedaj, kadar je pesnik potrebuje za „efekt“. Tudi o tej drami radi omenjamo pohvalno, da jo preveva precejšna нравna resnoba. Plodovitemu gospodu dramatiku priporočamo gorko, naj ima vedno pred očmi нравno resnobo, da nam tako ustvari dostojno dramo. Saj zanimivost zna g. pisatelj najti in ž njo obvladati bralce ali gledalce v nenavadni meri.

Dr. Fr. L.

Slovanska knjižnica. Oznanjamo ob kratkem štiri nadaljne zvezke. V 15. zvezku so trije spisi: „Kjer je ljubezen, tam je Bog“. Ruski spisal grof Lev Tolstoj. Poslov. Adolf Pahor. „Rakvar“ (Grobščik). Ruski spisal A. S. Puškin. Poslovenil J. K—j. „Božena“. Resnična povest. Iz češčine preložil Ruý. Vse tri povesti ali slike, kakor bi rekli, mikajo bralca. Prvi dve kažeta jako določno značaj obeh dveh velikih pisateljev. Tolstoj in njegov nauk o ljubezni — se tu nekako zrcalita. — V 16. zv. sta povesti: „Turopoljski top“. Povest. Hrvatski spisal Avgust Šenoa. Poslovenil Peter Medvešček. „Dvoboj“. Iz zapiskov prijateljevih. Spisal Svatopluk Čech, poslovenil J. M. Frankovski. — Vsakemu čitatelju, mislim, bo bolj ugajala prva čvrsta in zdrava povest hrvaška, kakor pesniško vroča druga. — V 17. in 18. zvezku pa so: „Izbrani spisi Vaclava Kosmáka“. To vam je berilo, kakoršnega se veseli človek zdravega srca! Tu naj se učé naši pisatelji, kako treba pisati za narod, kako ga treba zabavati in učiti ob jednom. — Ker nas tesni prostor stiska, zadostuj to skrčeno poročilo. Nekateri proizvodi so v teh zvezkih res dobri; da pa tudi kaj manj vzornega pride na vrsto, to je pač naravno. S.